

NON-ECONOMIC FACTORS IN WELL-BEING CREATION

FACTORII NON-ECONOMICI ÎN CREAREA BUNĂSTĂRII

ȘPINIUC Ana, studentă, specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,

Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: spiniuc.ana@ase.md

Abstract. *This work is meant to reveal the discrepancies between the level of economic development of countries, being expressed through a macroeconomic indicator (GDP) and level of well-being within these states, extracted from Global Reports, on international rankings of happiness and the level of human development. Through this approach, the purpose of the work is to research and provide an explanation on the direct proportionality of the level of state disclosure and the degree of happiness.*

Key words: *Well-being, GDP, Non economic factors, Level of economic development, Socio-economic indicators.*

JEL CLASSIFICATION: P4, P46

INTRODUCERE

În ultimele câteva decenii, creșterea economică a statelor a fost mereu considerată într-o directă proporționalitate cu nivelul bunăstării, asociindu-se cu Produsul Intern Brut (PIB). Cu toate acestea, cercetările facute de numeroase Organizații Internaționale, inclusiv World Happiness Report și Human Development Reports, au demonstrat că, statele dezvoltate nu întotdeauna sunt considerate ca cele mai fericite țări. În urma investigației, a apărut o întrebare esențială: Dacă creșterea economică nu oferă automat un nivel ridicat de satisfacție a vieții, care ar fi elementele care furnizează într-adevăr bunăstarea?

Sănătatea, Satisfația vieții, Mediul, Educația, Legăturile sociale și Echilibrul viață-muncă sunt factorii non-economici, care influențează direct calitatea bunăstării.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

1. Conceptele esențiale ale unui stat: creșterea economică și bunăstarea economică.

În analiza dezvoltării unei țări, se stabilesc două concepte fundamentale: creșterea economică și bunăstarea economică.

Prin noțiunea de creștere economică se subînțelege PIB-ul, care justifică creșterile standardelor de trai medii și arată potențialul economic al unui stat, concentrându-se mai mult pe indicatorii economici. În același ordine de idei, conceptul de bunăstare economică are o dimensiune mai largă, definind elementele economice și sociale. Cu toate acestea, față de resursele materiale, mediul bunăstării este măsurat cu ajutorul elementelor mai complexe: locuința, veniturile medii ale populației, locurile de muncă, securitatea personală etc., care afectează calitatea vieții oamenilor. Diferența majoră ale acestor două noțiuni este că, bunăstarea pune un accent mai evidențiat pe planul social și pe factorii non-economici, pe când creșterea economică este dependentă doar de platforma economică a unui stat. Conform viziunii neoclasice, bunăstarea este un concept mult mai amplu, fiind mărginit de profile **materiale**, exprimate prin cheltuieli, venituri, condiții materiale și de profile **non-economice**, ceea ce ar reprezenta imaginea socială a unui stat. În urma cercetărilor realizate, Rosa Duarte, Sara Miranda-Buetas, doctoranzi în economie și Cristina Sarasa, cercetător al Universității din Zaragoza au dedus faptul că, deși consumul este înalt, aceasta contribuie pe de-o parte la crearea bunăstării materiale, pe o perioadă scurtă de timp, iar pe de altă parte, aceasta devine o problemă stridentă cu

consecințe nefaste, șifonând astfel bunăstarea morală a oamenilor. (Entrepreneurial Business and Economics Review, 2022).

2. Esența indicatorilor non-economici

Indicatorii non-economici cuprind o multitudine de aspecte importante în cadrul unei societăți. Prin acest termen, punctăm : **Sănătatea mentală, Nivelul de educație, Încrederea socială, Echilibrul viață-muncă, Nivelul de stres, Mediul etc.**, care asigură longevitatea și prosperitatea unui stat. Pun în evidență faptul că, acești indicatori influențează în mod indirect fiecare persoană, minimizând nivelul mortalității, riscul depopulării, șomajul și alte amenințări ale unui stat. Organizațiile Internaționale precum ONU, OECD, OMS au conchis următoarele: PIB-ul, ca resursă financiară nu este suficientă pentru motivarea cetățenilor de a contribui la creșterea economică a statului. Ci optimismul, sănătatea și echilibrul emoțional, plăcerea vieții și gradul fericirii cetățenilor formează o aură prielnică, de încredere, cu o economie de calitate. Astfel, indicatorii non-economici au un rol primordial în activitatea cotidiană. De ei depinde creșterea economică și nu în ultimul rând, un stat ce promovează aceste valori, reușește să radieze într-o lume globalizată (Kim et al, 2021).

3. Influența a bunăstării economice asupra statelor

De-a lungul anilor, au apărut nenumărate probleme, fie de natură economică, socială și a mediului înconjurător. Specialiștii au intervenit cu o noua economie mult mai puternică și stabilă, care are un impact semnificativ asupra locuitorilor statelor, favorizând fiecare cetățean de beneficiile acesteia. Lexemul „Bunăstare” cuprinde în totalitatea sa unele principii fundamentale precum: incluziunea, participarea și echitatea, iar acestea la rândul lor crează o societate prosperă. În fond, fericirea și sănătatea oamenilor contribuie la făurirea unei economii sănătoase, echilibrate și puternice. Se atestă un număr considerabil de țări care au adoptat astfel de economie, bazată pe bunăstare. Un exemplu relevant ar fi Țara Galilor, care în anul 2015 a expus Legea Bunăstării Viitoarelor Generații, având rolul de a crea un mediu sustenabil și just pentru fiecare locuitor. Totodată, Bhutan- o țară din sudul Asiei, între China și India, în anul 2008 a început să analizeze progresul național nu doar prin intermediul PIB-ului, ci a unui indice care ar măsura Fericirea Națională. Succint fiind spus, la dezvoltarea unei țări nu stă la bază doar indicii macroeconomici, ci mediul care reflectă încrederea, sănătatea, fericirea și bunăstarea populației.

4. Analiza a 14 state cu nivele diferite de dezvoltare (anul de bază 2023)

Nivelul de dezvoltare a unui stat nu neapărat reflectă o imagine veridică. Corelația dintre creșterea economică și satisfacția oamenilor are gradația diversă, subliniind punctele forte și reflectând asupra aspectelor neglijate, care oferă detalii în analiza bunăstării a unei țări.

Tabelul 1. Indicatorii economici și ai bunăstării ale statelor

Țara	PIB total (\$)	PIB per capita (\$)	Echilibrul viață-muncă	Satisfacția vieții (Fericire)	Indicele sănătății	Clasamentul Fericirii
Irlanda	551 395	2 152	6.2	7.2	9.2	14
Elveția	894 435	2 022	7.7	8.7	9.2	8
Norvegia	485 311	1 994	8.5	8.0	8.3	7
SUA	27 720 700	1 980	5.2	7.2	8.6	15
Danemarca	407 092	1 949	8.6	8.8	7.5	2
Australia	1 775 628	1 899	4.4	7.5	9.3	12
Israel	513 611	1 833	4.0	7.7	8.3	4
Belgia	644 783	1 907	7.7	6.5	8.1	17
Franta	3 051 832	1 856	8.1	6.1	7.7	21
Italia	2 300 941	1 832	9.4	5.4	8.3	33
Japonia	4 204 495	1 825	3.4	4.1	5.3	47
Chile	335 533	1 645	4.8	4.3	6.4	35
Federația Rusă	2 008 419	1 680	7.8	2.1	3.1	70
Africa de Sud	415 220	1 417	3.6	0.3	3.1	85

Sursa: (OECD, 2023), Better-Life, (World Happiness Report, 2023), (UNCTAD, 2023), Produsul intern brut pe cap de locuitor, prețuri curente, dolari, 2023, (UNCTAD,2023), Produsul intern brut total.

5. Analiza factorilor non-economici

Tabelul 1 explică că nu doar PIB-ul statului sau PIB-ul per capita determină gradul fericirii lor, ci și de alți factori precum: echilibrul viață-muncă, satisfacția vieții, sănătatea, în special cea mentală.

Câteva exemple care ar susține această idee, sunt **Statele Unite ale Americii** și **Danemarca**, ambele fiind state cu nivel înalt de dezvoltare. **Statele Unite ale Americii** - hegemonul lumii, deține PIB-ul de 27.720.700 USD (UNCTAD, 2023), se plasează pe locul 15 în ceea ce privește gradul de fericire a populației. Un factor semnificativ al ponderii constă echilibrul între viață și muncă cu 5.2 puncte. Cu toate acestea, **Danemarca** cu un PIB de 407.092 USD, mai modest comparativ cu cel al **Statelor Unite ale Americii**, se atestă un echilibru propice între viața personală și cea profesională cu un punctaj de 8.6, fapt ce o plasează pe locul 2 în clasamentul fericirii (World Happiness Report, 2023). Ideea principală este că, echilibrul între spațiul profesional și cel personal trebuie să fie una avantajoasă, căci acest element joacă un rol nemaipomenit în bunăstarea statului. În general, Țările Nordice precum: **Danemarca**, **Norvegia** pun un accent substanțial al echilibrului. Un exemplu antagonist ar fi **Japonia** și **Africa de Sud**, care au un dezechilibru de aproximativ 3 puncte, uzând satisfacția vieții locuitorilor, se află mai inferior conform Raportului Fericirii.

Un rol principal al clasamentului fericirii îi revine și analizei sănătății cetățenilor. Atestăm următoarele state cu un punctaj ridicat al sănătății: **Australia** cu 9.3 și **Elveția** cu 9.2, două state în contrast, ceea ce ține de nivelul de dezvoltare. Deși, **Australia** are PIB-ul de 1.775.628 USD, mai puțin decât **Statele Unite ale Americii**, aceasta a reușit să fie pe locul 12 în clasamentul fericirii.

Un alt exemplu notabil este **Israelul**, care se plasează pe locul 4 conform World Happiness Report, deși nu are cel mai înalt PIB de 513.611 USD și nu are cel mai perfect echilibru între viață și muncă, 4.0 puncte. **Italia**, o țară dezvoltată cu PIB de 2.300.941 USD și cu un echilibru excepțional de 9.4 puncte, deține locul 33. O deosebire este în satisfacția vieții, **Israelul** având 7.7 puncte, iar **Italia** de 5.4. Aceasta este cauzată de alți factori socio-economici sau culturali. Deci, nivelul de fericire a cetățenilor derivă de la mai multe aspecte, care sunt interdependente. Factorii analizați mai sus, nu sunt îndeajuns ca să explice clasamentul statelor. Este necesar de o analiza mai complexă a mai multor păături sociale, economice și politice. (UNCTAD, OECD, World Happiness Report, 2023)

CONCLUZIE

În urma cercetării, dezvoltarea economică deși are impact direct în crearea condițiilor de trai, nu este suficient de a furniza un mediu propice și fericit. Iar, statele cu un PIB mare nu se regăsesc în topul țărilor fericite. În ciuda acestora, există state mici care pot oferi cetățenilor un anturaj prosper, contribuind la ridicarea satisfacției și a calității vieții.

REFERINȚE:

1. Dunkovic, D., Knežević, B., & Borusiak, B. (2022). Material well-being as sustainable consumption driver: Results of European studies. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 10(4) <https://eber.uek.krakow.pl/eber/article/view/1891>.
2. Kim, E., Delaney, S., Tay, W. L., Chen, Y., Diener, E., & Vanderwelle, T. (2021). Life Satisfaction and Subsequent Physical, Behavioral, and Psychosocial Health in Older Adults. *The MILBANKQUARTERLY*, 99(1). <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1468-0009.12497>. Accesat la 22 martie 2025.
3. OECD. (2023). *Better life index* <https://www.oecdbetterlifeindex.org/#/>.
4. UNCTAD. (2023). *Produsul intern brut pe cap de locuitor, prețuri curente, dolari, 2023*. <https://unctadstat.unctad.org/insights/theme/18>.
5. UNCTAD. (2023). *Produsul intern brut total* <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.GDPTotal>.
6. World Happiness Report. (2023). *Raportul Fericirii Mondiale 2023*. <https://worldhappiness.report/ed/202/>.

Coordonator științific: POPA Marina, dr., conf.univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61
e-mail: : popa.marina@ase.md